

28.juni 2020

4.søndag i treenighetstiden

Uranienborg

24 Vet dere ikke at på stadion deltar alle i løpet, men bare én får seiersprisen? Løp da slik at dere vinner den! 25 Alle som deltar i kamplekene, må nekte seg alt. De gjør det for å vinne en seierskrans som visner, vi for å vinne en som aldri visner. 26 Jeg løper derfor ikke uten å ha et mål. Jeg er heller ikke lik en nevekjemper som slår i løse luften. 27 Nei, jeg kjemper mot meg selv og tvinger kroppen til å lystre, for at ikke jeg som har forkynt for andre, selv skal komme til kort. (1 kor 9,24-27)

Forsakelse

Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen. Denne formuleringen bruker vi her i kirken hver gang vi feirer dåp, rett før trosbekjennelsen. Forsake djevelen synes jeg er helt fint, det vil jeg gjøre med glede. Jeg sier ikke at det er lett, og jeg sier ikke at jeg klarer det. Men hvis jeg vet at noe er ondt, vil jeg gjerne bekjempe det.

Å forsake det gode, derimot, det er verre. Og det er egentlig det som er tema i Paulus lille visitt på friidrettsbanen. Alle som deltar i kamplekene må nekte seg alt, skriver Paulus. Men det de må nekte seg er i hovedsak gode ting, skapt av Gud som en del av den rikdom Gud har velsignet verden med. For å bli i Paulus sitt eget bilde: En verdensmester i friidrett må holde en så sterk disiplin i livet sitt at hun må si nei til uendelig mye godt. Hun må begrense vennskap, la være å delta i en rekke andre gode og ideelle fritidsaktiviteter, si nei til masse god mat og drikke. Det er ikke først og fremst djevelen og alle hans gjerninger hun må forsake for å vinne. Hun må forsake det gode.

Og det er ikke helt tilfeldig at jeg nevner god mat og drikke spesielt. Toppidrettsutøvere er som regel svært opptatt av kosthold og dietter. Det er mange andre også, kostholdets betydning for helse og velvære er godt dokumentert. Vi er rett og slett opptatt av mat. Og det er Paulus også.

Den delen av første korinterbrev som Arne leste fra for noen minutter siden, og som er dagens prekentekst, handler i stor grad om mat. Mat var omstridt blant de første kristne, ikke av helsemessige grunner, men av religiøse grunner. På torget i Korint kunne du kjøpe kjøtt som hadde vært brukt som offer i hedenske templer. For mange nye Jesus-troende var dette dypt problematisk og skapte dårlig samvittighet. For Paulus personlig var det ikke problematisk, det finnes ingen andre Guder og derfor finnes det heller ikke kjøtt som er urent i seg selv. Jeg er fri og ingen underlagt, skriver han. Likevel stiller han seg solidarisk med de som ut fra sin bakgrunn ikke har samvittighet til å spise alt mulig. Han disiplinerte seg og forsaker kjøtt: «For dem som er under loven, lever jeg som om jeg var under loven, for å vinne dem, enda jeg selv ikke er under loven. Alt gjør jeg for evangeliets skyld», skriver Paulus rett før han gir oss bildet fra stadion i Korint: «Den som deltar i kampekene, må nekte seg alt.»

Jeg vet ikke hvilket forhold du har til ord som disiplin og forsakelse? Noen kan fra naturens side kjenne en viss glede over å underlegge seg strenge regler og disipliner. Andre har det ikke slik i det hele tatt og synes ordet disiplin er den verste festbremsen som kan tenkes. Men egentlig inngår vi hele tiden, hver dag i en rekke samspill der regler, disiplin og forsakelse er helt nødvendige ingredienser. Og de er der for barmhjertighetens skyld.

Vi har lært en god del om akkurat det de siste månedene. Til søndag 15.mars hadde jeg forberedt preken. Men gudstjenesten ble avlyst. Vi lærte oss raskt å forsake både gudstjenester og en rekke andre gudgitte goder. For barmhjertighetens skyld. Og vi gjør det fortsatt når vi holder en meters avstand opp mot nattverden og når vi holder tilbake gode håndtrykk og omfavnelser til mennesker rundt oss. Om vi selv kanskje kunne tålt å gå gjennom denne sykdommen, vet vi at ikke alle ville tålt det. Vi ofrer en frihet for at andre skal få beholde friheten til å være friske. De som ikke er i en risikogruppe, disiplinerte seg for å verne om de som er i en risikogruppe. Det likner på den disiplinen som Paulus underla seg i spørsmålet om kjøtt. Han som var sterk i troen, disiplinerte seg for å verne om de som var svakere i troen og risikerte å miste den.

Frihet og disiplin er to goder som balanseres i hvert enkelt menneske og i samfunnets politiske liv. Det politiske liv beveger seg på en akse mellom frihet og disiplin, liberalisme og styring. Mange beslutninger i samfunnet vårt forhandles fram mellom disse to verdiene, som hver for seg er gode og nødvendige. Men også i hvert enkelt menneskes trosliv lever frihet og disiplin side om side.

- Noen av dere har kanskje hatt for mye disiplin i livet med Gud. Kanskje har dere dømt dere selv hardt når dere ikke har orket å be, eller delta aktivt i menighetslivet. Kanskje har dere levd med så mye plikt at nåden har vært vanskelig å få øye på. Til dere vil jeg si at dere har kjempet nok. Den disiplinen og plikten som skjuler Guds kjærlighet for deg, fortjener en pause.
- Noen av dere har kanskje hatt for lite disiplin i troslivet. Kanskje har dere gått glipp av de fruktene som gode vaner kan gi. Kanskje har dere manglet et vern mot alle distraksjonene som vil skjule Guds gode vilje. Til dere vil jeg si at disiplin er en velsignelse som rydder plass for at noe får lov til å være viktigere enn noe annet.

Det hviler et stort alvor over denne søndagen. Både i fortellingen om Esau som byttet bort førstefødselsretten for et godt måltid mat og i fortellingen om den rike mannen, er det selve livet som står på spill. Hva er du villig til å forsake for å unngå å tape din sjel? Hvilken disiplin kan du underlegge deg for å vinne seierskransen? Men hør godt etter: Poenget er ikke å understreke hvor sterk disiplin du må ha for å bli frelst eller vinne det evige liv. Det ville stride mot den helt grunnleggende forutsetningen i Paulus sin forkynnelse: Av nåde er vi frelst, ikke av gjerninger. Den eneste disiplinen som gir frelse, er den som Jesus underla seg, da han gikk døden i møte og avsto fra å bruke sin makt til å redde seg selv. Jesu forsakelse er den eneste frelsende forsakelse.

Likevel er denne dagen et kall til forsakelse og etterfølgelse av Jesus:

- Kjemp for å bli stående i Nåden. La deg ikke lure til å stole på egen rikdom og egne prestasjoner. Det kommer ikke av seg selv.
- Kjemp for alle som ikke kan kjempe selv, slik at de kan lene seg på den Nåde som du selv har blitt reddet av.

Amen